

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vseblina: Šolski in učni red. — § 55. — Ljubljansko ljudsko šolstvo. — O šolski higijeni z ozirom na kongres v Norimberku. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati. — Pripravniški tečaj v Idriji.

Šolski in učni red.

Nihče ne more naši visoki naučni upravi predbacivati, da ne skrbi za povzdigo podrejenega ji ljudskega šolstva. Kdo bi mogel naštetati vse one zahteve, ki so si jih izmislili vsi oni mnogoštevilni uradniki v naučnem ministrstvu — od najnižjega do najvišjega — v polpreteklem času! Ta gori za ta, oni za oni šport — in posledica tega je: učitelj naj goji ta šport z učenci v šoli! Kdo se še ne spominja vseh onih lepodonečih, frazastih ukazov in odredb, ki jih je izdalo naučno ministrstvo v dobi pl. Hartla, kakor o antialkoholizmu o varstvu ptičev, rastlinstva, o modernih pljuvalnikih, o raznih nesrečah, povzročenih z elektriko, o plavanju, i. t. d. Pač lepi, vzvišeni so vsi oni dokazi, ki z njimi dokazujejo potrebo in korist teh naprav, a žal, da te naprave ostanejo izvečine vse na papirju in le prehitro zapadajo — pozabljivosti. Učitelj pač ne more biti vsak tako mnogostransko razvito bitje, da bi se za vse te tako mnogostranske zahteve mogel ogreti, zakaj moral bi potem biti vzvišeno bitje, nekak človek in pol ali pa kar cel »nadčlovek« v smislu Nietzschejeve teorije; in drugič nalete ravno ti razni ukazi baš v našem kmetu zaradi sistematičnega hujskanja internacionalnega klerikalizma proti šolstvu in učiteljstvu na največji odpor. Dokler ne stopi naša vlada tem hujskačem na njih prste in jim ne zapre sape, toliko časa sploh niti misliti ne sme na normalno razvijanje našega ljudskega šolstva.

Dozdeva se nam pa, da vsa ta mrzlična naglost, ki z njo izdajajo te tako mnogobrojne ukaze in te tako različne odredbe, stremi za tem, da odvrne učiteljstvo od njega glavnega vprašanja o izboljšanju gmotnega njih položaja, in da pokaže civilizovanemu svetu, da naš ljudskošolski sistem ne tiči tako globoko pod onim širokokrajnim črnim klobukom, kakor je — žalibog po vsi pravici! — znano po širni Evropi med olikanimi narodi.

Naša visoka učna uprava se hoče zopet proslaviti pred svetovnim forum z nova epohalno odredbo — z izdajo novega šolskega in učnega reda. A žal, da obeta biti glasom raznih časniških poročil ta odredba grobokop vseh onih vzvišenih zahtev in misli, ki so jih tako navdušeno zagovarjali in se zavzemali zanj — v izpopolnitev šolstva sploh — pedagogi in državniki svetovnega imena. In ako se sprejme novi šolski in učni red v onem obsegu, kakršnega določa naučno ministrstvo, pade naše ljudsko šolstvo na oni

nivo, na katerem je bilo pred l. 1867., torej v dobi konkordata.

Oglejmo si nekoliko natančneje fenomenalne točke novega šolskega in učnega reda!

1.) V šole se uvede kot disciplinarno sredstvo zopet »oslovska« in »častna klop«.

2.) Šolski voditelj ima nadzorovati izvenšolsko vedenje podrejenega učiteljstva.

3.) Učitelj mora nadzorovati učence tudi izven šole in v opoldanskem odmoru.

4.) Učitelj mora prostovoljno sodelovati pri ustanavljanju šolskih kuhinj in otroških zavetišč ter tam prevzeti posel nadzorstva.

5.) Pismene izdelke učencev — ne le domače, temveč tudi šolske — vestno popravljati.

6. Domače berivo učencev je nadzorovati.

7.) Vsako leto se prirede javne izkušnje, h katerim odpošlje c. kr. okraj. šolski svet posebnega zastopnika.

8.) Verske vaje oznani kakor do sedaj (?) c. kr. okraj. šol. svet. Izvede jih šol. voditeljstvo v sporazumu s katehetom. V slučaju nesoglasja odloči c. kr. okraj. šol. svet.

9.) Šolski voditelj ima pravico dati podrejenemu učiteljstvu tridnevni dopust.

10. Meščanski učitelji dobe naslov strokovnih učiteljev.

Načrt tega šolskega in učnega reda so baje že predložili posameznim c. kr. dež. šol. svetom v pregled in popravek, in nekateri dež. šol. sveti so baje precej črtali na tem načrtu, oziroma pridejali. Upajmo, da so ti pristavki najmodernejšega duha, in da so črtali pač ravno one točke, ki nas spominjajo davno minulih časov. Zakaj naravnost nezaslišano bi bilo, ko bi se deželni šolski sveti, kjer sede — v večini — svobodomiselni možje, mogli ogrevati za vsakoletne korporalske preizkušnje, o katerih so že izrekli tako veliki državniki kakor tudi pedagogi svojo sodbo. Ako se to uresniči, potem denimo le vse pedagoške klasike in vse pedagoške spise v muzeje, uničimo vse pedagoške revije in vrzimo se z vso vnemo na takozvano »drillmetodo« in ponosno bo razprostrl didaktiški formalizem svoja krila. Končne javne izkušnje bodo sijajno pokazale, da so otroci »dobro dresirani«, da znajo dobro klepetati priučene stavke — in domovina bo rešena. Ostalo pedagoško vedo pa bomo pometali med obrabljeno šaro!

Ako so v istini dobili posamezni c. kr. dež. šol. sveti te načrte v pretres, bi pač bila sveta njih dolžnost pokli-

cati interesovane stranke, da oddado svoj votum. In tu bi naši c. kr. dež. šol. sveti pač imeli jako lahko nalogo. Zakaj kot prave reprezentante učiteljstva smatramo v prvi vrsti stalne odbore deželnih učit. konferencij in odbore posameznih dežel. učit. društev. Kar bi ti zastopniki izjavili, to bi bilo lahko merodajno kot solidarna izjava občega učiteljstva.

Ako so pa deželni šol. sveti oddali načrte kar s svojimi lastnimi opazkami, potem pač smelo trdimo, da je geslo »svobodna šola in svobodno učiteljstvo« le prazna fraza sedanjosti.

Naši dični »Zavezi« pa svetujemo, da stopi takoj v dogovor z ostalimi avstr. učit. zvezami da pošljejo skupni memorandum v tej zadevi c. kr. naučnemu ministrstvu in da se ta memorandum izroči po posebni deputaciji osebno c. kr. naučnemu ministru v pregled!

§ 55.

Vsak stan se trudi, da si izboljša svoj gmotni položaj, in kolikor moremo zasledovati tok časa, konstatujemo, da so povsod v vseh stanovih našli prav lahko oni vir dohodkov, ki so iz njega zajeli povišek plač tega in onega stanu.

Edini učiteljski stan je ostal v kljub ogromno naraščajoči vsestranski draginji še vedno pri svoji notorično priznani škandalozni plači. Nakladajo nam vedno nova bremena, modernizirati nas hočejo od nog do glave; učitelj naj deluje povsod v vseh društvih — v blagor človeštva, a da bi se pa kdo zmisli na višjem mestu, da je izboljšanje učiteljskih plač najnujnejša potreba, o tem še govora ni! Učiteljstvo mora izpolnovati nebroj paragrafov majhnih in velikih, drugače pride kazen; a da bi se oni faktorji, ki so nam dali te paragrafe, sami postavili na to stališče, da bi tudi oni izpolnivali predpisane paragrafe, ne — tega ne, akoravno se blešči tam na tistih vratih v avstrijski rezidenci pomenljiv izrek: *Justitia fundamentum regni*. Dozdeva se nam, da je ravno ta izrek ironizacija našega slavnega §. 55!

Šolstvo — to iz prepričanja smelo trdimo — se toliko časa ne bo dvignilo do popolne svoje veljave in toliko časa ne bo donášalo onih sadov, ki bi jih moralo, dokler se ne izpolni ravno ta fundamentalni zakon — § 55!

Kaj nam pomagajo vsi še tako lepi odloki nižjih, višjih in najvišjih šolskih inštanc, ako pa učiteljstvo stoji na tako slabem gmotnem stališču, da mora $\frac{2}{3}$ svojih moči posvetiti drugim opravilom, da si vsaj toliko prisluži, da ne zaide v dolgove in da si vsaj toliko služi zase in za svojce, da se morejo vsaj vsak dan dosita najesti in dostojno oblačiti.

Toda tako ne more iti več dalje!

Ako ima država s privoljenjem »dičnih ljudskih zastopnikov« na razpolago toliko sredstev, da žrtvuje lahkega srca kar 400 milijonov kron za morilno orožje v tej prosluli dobi humanitete in svetovnega miroljubja — mora imeti tudi toliko sredstev, da dá stradajočemu učiteljstvu ono, kar mu gre po sankcijoniranem zakonu!

Bliža se čas uradnih konferenc. Da se pa tudi že enkrat konstatuje naša mizerija uradno — zakaj dosedaj so menda na višjih mestih vedno mislili, da to našo mizerijo spravljajo le nekateri kričarji v vzpored naših dru-

štvenih zborovanj — pozivljamo slovensko učiteljstvo, da stori sedaj to-le nalogo:

Društveni predsednik, oziroma eden izmed odbornikov predlagaj pri uradni konferenci, da višje oblasti delujejo na to, da se § 55. izpolni v vsem svojem obsegu; a vsi ostali udeleženci naj pa oddado črno na belem svoj votum — brez vsake debate tisti dan — o svoji mizeriji, v obliki računskega pregleda ovišini učiteljske plače in raznih stroških. $\triangle$

Ljubljansko ljudsko šolstvo.*)

Koliko je v zadnjem času napredovalo in česa je treba, da bi napredovalo tudi v prihodnje?

Konferenčno poročilo. Sestavil in poročal dne 16. junija t. l. pri uradni učiteljski konferenci J. Dimnik.

Slavna konferenca!

Slavni stalni odbor mi je poveril ne posebno lahko nalogo, da poročam slavni konferenci, koliko je ljubljansko ljudsko šolstvo v zadnjem času napredovalo in česa je treba, da napreduje tudi v prihodnje? Rekel sem, da ta naloga ni posebno lahka; to pa zaradi tega ne, ker nimam vpogleda v nadzorniška letna poročila zadnjega časa, ki bi jih za ugodno rešitev te naloge neobhodno potreboval, zakaj v njih je natančno povedano in statistično izkazano, kaj se je v zadnjem času odpravilo in kaj nanovo ukrenilo za napredek ljubljanskega ljudskega šolstva. Potrebno bi bilo tudi, da bi v ta namen pregledal in preiskal arhive vseh ljubljanskih ljudskih šol in poleg tega še arhiv mestnega šolskega sveta. Za to delo mi pa dandanes, ko smo šolski voditelji na vse strani preobloženi z vodstvenimi posli, da jih le z največjo silo in težavo prenašamo, primanjkuje časa.

Poudarjati moram pa tudi, da mi je besedilo dane mi teme nejasno in premalo določno. Motile so me besede »v zadnjem času«, ker nisem vedel, kako daleč nazaj si je mislil stalni odbor ta »zadnji čas«. Zato sem si pa sam določil dobo, ki jo naj popišem, kako je v nji napredovalo ljubljansko ljudsko šolstvo.

Dne 14. majnika letos je minilo petintrideset let, kar je zagledal luč sveta avstrijski državnošolski zakon, ki ga za napredek ljudskega šolstva vneti in zaslužni možje imenujejo »biser avstrijskega zakonodajalstva«.

Letos torej se je praznovala in se še praznuje po širni Avstriji 35letnica novega šolskega zakona. Praznujejo jo učitelji in šolski prijatelji, po nekaterih krajih s šumnim veseljem, po drugih krajih na tihem v svojem srcu, a zato nič manj iskreno. Novi šolski zakon ima morebiti kakor vse človeške naredbe svoje napake, a te napake se izgublajo pred njegovimi velikimi vrlinami.

Da se je zaradi novega šolskega zakona ljudsko šolstvo ekstenzivno in intenzivno silno razvilo, tega ne morejo tajiti niti njegovi nasprotniki.

Le pogledjmo, kakšno je bilo ljudsko šolstvo v Ljubljani pred 35. leti in kakšno je dandanes!

Ljubljana je imela pred 35. leti 2 javni deški šoli z 11 razredi, 1 privatno deško šolo s 4 razredi in 2 dekliški privatni šoli z 10 razredi, torej skupaj 7 šol z 29 razredi.

*) To konferenčno poročilo priobčujemo, ker je to želja ljubljanskega učiteljstva in ker bo gotovo zanimalo tudi druge naše čitatelje.

Uredn.

Zdaj ima pa Ljubljana 5 javnih deških šol s 37 razredi; torej smo napredovali v 35. letih za 3 javne deške šole in za 26 razredov. Poleg tega ima danes Ljubljana še 3 privatne deške šole z 12 razredi; torej napredek za 2 šoli in 8 razredov. Kar se tiče dekliških šol, ima danes Ljubljana 3 javne dekliške in 1 mešano s 53 razredi; kaže se torej napredek za 3 javne dekliške šole in 53 razredov. Poleg teh ima danes Ljubljana še 3 privatne dekliške šole s 40 razredi, 1 slovensko višjo dekliško šolo s 3 razredi in 1 nemško višjo dekliško šolo s 3 razredi. Skupaj ima torej danes Ljubljana 19 šol s 148 razredi. Napredovali smo torej za obstanka novega državnega šolskega zakona, t. j. v 35. letih, za 12 šol in 118 razredov.

Ne trdim pa, da so vsi ti podatki prav do pičice natančni in zanesljivi, ker, kakor sem povedal že v uvodu, nisem imel na razpolago uradnih podatkov, a precej natančni so pa vendarle.

Nečem omenjati, kakšna so bila pred 35. leti učila! Palica je bila tudi po ljubljanskih šolah edina metoda, in knjižnic otroških tudi ni bilo!

Uredili so pravno razmerje učiteljstva, izboljšali so nam kolikortoliko službene prejemke, čeprav, žal, še ne tako, kakor bi bilo pošteno in pravično. Dali so nam zakonitih pravic in tudi po raznih korporacijah imamo svoje zastopnike. Po teh pravicah, ki nam jih daje novi državni šolski zakon, je dandanes lažje premestiti dvornega svetnika, kakor pa stalno nastavljenega učitelja, dočim so pred to dobo premeščali učitelje tako pogosto, da so se časih na križpotih komaj ogibali drug drugemu.

Poglejmo sedaj, kakšne so bile naše učilnice v pričetku dobe novega državnega šolskega zakona in kakšna njih oprava. Stene, n. pr. v nekdanjem licealnem poslopju, so bile vlažne, da je kar teklo od njih, po kotih in pod podom so rasle gobe, svetloba je bila v vsakem oziru pomanjkljiva, klopi so pa bile v enem razredu bolj nerodne kakor v drugem. Tako n. pr. so imeli učenci I. razreda v nekdanji glavni stražnici dolge in visoke klopi, ki so jih poprej rabili za dijake 8. gimnazijskega razreda! Če je učenec padel s take klopi, je bil vedno v nevarnosti, da si zlomi nogo ali roko ali se pa še celo ubije.

V takih zatohlih prostorih je poučevalo mestno učiteljstvo po 5, 6 in še več ur na dan. In v teh beznicah je bilo nakopičenih v enem razredu po 80, 90, 100, 120 in celo 130 otrok! Nič na boljem niso bili glede na število otrok tudi na sedanji II. mestni deški in nekdanji dekliški šoli v redutnem poslopju. Zdaj pa sodite, če je bilo mogoče doseči v takih razmerah povoljnih uspehov in tudi če si se še tako marljivo in vestno pripravljaj na pouk.

Na podstavi novega šolskega zakona je imel mestni šolski svet ljubljanski moč in pravico, narediti konec tem žalostnim razmeram. Z železno energijo se je lotil tega dela. In res se mu je po trudapolnem delu posrečilo, da so leta 1874. sezidali poslopje za II. mestno deško ljudsko šolo in l. 1889. so pa zgradili za I. mestno šolo vsem modernim in zakonitim zahtevam ustrezajoče vzorno šolsko poslopje. Leta 1895. so zgradili dvorazrednico na Barju, kakršne ni te vrste na vsem Kranjskem. L. 1901. so sezidali novo šolsko poslopje za slovensko dekliško osemrazrednico, ki je pravi kras za ljubljansko mesto ter dela čast vsem onim faktorjem, ki so kakorkoli pripomogli k zgradbi tega krasnega poslopja. To leto so ustanovili tudi III. mestno deško ljudsko šolo na Vrtači in II. mestno ljudsko šolo so pa eno leto potem raz-

širili v osemrazrednico in jo v ta namen primerno prezidali. In letos je pa sklenil občinski svet ljubljanski na predlog mestnega šolskega sveta, da zgradi na Poljanah dve novi šolski poslopji, in sicer za že obstoječo III. mestno deško šolo in II. mestno slovensko dekliško šolo*), ki jo bodo na novo ustanovili.

Te nove šolske stavbe so bile in so prva zdrava podlaga za napredek ljubljanskega ljudskega šolstva. Poleg tega so se po prizadevanju mestnega šolskega sveta izšolali iz II. mestne šole otroci z Viča in Glinc, in v dveh letih pa sploh ne bo dovoljeno okoliškim otrokom pohajati ljubljanskih ljudskih šol. Znano je pa, da delajo uprav okoliški otroci ljubljanskemu učiteljstvu največ preglavice.

Vkljub novim šolskim stavbam se število šolskih otrok v posameznih razredih sicer še ni v toliko skrčilo, kolikor zahteva zakon, a velik napredek je bil že ta, ker so imeli učitelji in učenci zdrave, zračne in svetle šolske prostore. Umevno je samo ob sebi, da so imeli učitelji tudi mnogo boljše učne uspehe, vendar pa še vedno ne takih, kakršne bi dosegli pri normalnem številu učencev. Mestni šolski svet si je prizadeval, da tudi temu nedostatku kolikor le mogoče odpomore in je v ta namen leto za letom razširjal posamezne šole in ustanovljal paralelke. Poglejmo samo za eno desetletje nazaj, kako so se razširjale ljubljanske šole:

L. 1893/4 je imela

I. mestna deška šola	9	razredov,	letos	jih	ima	pa	10;
II. mestna deška šola	10	»	»	»	»	»	13;
Barjanska	1	»	»	»	»	»	2;
Dekliška 8 razrednica	8	»	»	»	»	»	16;
Uršulinska vnanja šola	12	»	»	»	»	»	13;
Uršulinska notranja	8	»	»	»	»	»	8;
Marijanišče	4	»	»	»	»	»	4;
Lichtenturnova šola	3	»	»	»	»	»	8;
mestna nemška deška šola	4	»	»	»	»	»	5;
mest. nemška dekliška šola	5	»	»	»	»	»	8;
III. mestna deška šola	ima	letos					6;

Leta 1893/4 je imelo

11 šol	64	razredov	letos	pa	93.
--------	----	----------	-------	----	-----

V enem samem desetletju smo torej napredovali kar za 29 razredov ali vsako leto povprečno za 3 razrede!

Iz teh podatkov je razvidno, da je ljubljansko ljudsko šolstvo v zadnjem času glede na gradbo novih šolskih poslopij, na ustanovljanje novih šol in na razširjanje že obstoječih šol rapidno napredovalo, pa vendar še vedno nismo tam, kjer bi morali biti. Število mestnega prebivalstva raste leto za letom in pravtako tudi število otrok; zato pa tudi vprašanje o gradbi, ustanovljanju in razširjanju šol ne bo nikdar stalno rešeno, ampak zadovoljni bomo morali biti, če se bo z ozirom na potrebe sproti reševalo. Za sedaj pa v prvi vrsti nujno potrebujemo po eno deško in dekliško slovensko meščansko šolo.

Zdaj se pa ozrimo na uvedbo pouka in na metodo v ljubljanskih ljudskih šolah. Ali se je tudi v tem oziru kaj storilo za napredek ljubljanskega ljudskega šolstva v zadnjem času? Tudi tukaj se je storil velik korak naprej. Kakor znano, je bil v prejšnji dobi pouk v nemščini začetek in konec vsega pouka. Kakor sem že zgoraj omenil, je bila

*) Misel o potrebi še ene slovenske dekliške šole za vzhodni del mesta je izprožil že l. 1901. tedanji okrajni šolski nadzornik v slavnostnem govoru ob priliki otvoritve nove dekliške osemrazrednice.

palica edina metoda prejšnje dobe in nemščina se je začela že takoj v prvem razredu otrokom vtepati v glavo in kdor je, tudi po pouku, izpregovoril slovensko besedo, ga je doletela najhujša kazen in v zasmehovanje so mu obesili iz šole grede »oslovski jezik« na hrbet in v šoli je moral pa osamljen sedeti v »oslovski klopi«!

To »metodo« stare šole je novi šolski zakon odpravil, in otroci se uče dandanes drugega deželnega jezika šele v tretjem razredu, ko so se torej že nekoliko privadili pravilni materinščini.

(Dalje.)

O šolski higijeni z ozirom na kongres v Norimberku.

Pri letošnjem glavnem »Zavezinem« zborovanju poročal Fr. Kocbek.
(Konec.)

S šolsko-higijeniškim kongresom je bila tudi združena šolsko-higijeniška razstava, ki je bila nameščena v 22 sobah nove industrijalne šole. Nad 200 razstavljalcev je razstavilo raznovrstne stvari: načrte šolskih poslopij, klopi, table raznih sistemov, šolsko-higijeniško literaturo itd. Deželni šolski svet kranjski je razstavil tipe šolskih poslopij. To je morda idealno misleče ali v praksi neporabno, kar so tudi povedali razni strokovnjaki.

Nas učitelje je najbolj zanimal odsek C: »Higijeniški pouk učiteljev in učencev.« Zdravniki so stali na svojem akademiskem stališču, spominjajoč na svoje studije, kjer so si pridobili »die Rüstammer«, napolnjeno znanja svojega poklica, ali pedagogi so jim oporekali ne pridobljenega znanja, pač pa pomanjkanje pedagoške izobrazbe. Končno je po dolgi debati nekdo izrekel, da potrebujemo pedagoško izobraženih zdravnikov in zdravniško izobraženih pedagogov.

Vsak mi bo pritrdil, da učitelji nismo na tem polju dovolj podkovani, ker smo se o tem na učiteljskih malo ali nič učili. Zato se je sklenilo, da se naj učiteljsčniki o šolski higijeni pouče na učiteljskih, za službujoče učitelje naj se uvedejo higijeniški kurzi, zlasti naj se šolski voditelji pouče o tem iz upravnega stališča.

Predlagalo se je tudi, naj se v vsaki deželi ustanove šolsko-higijeniški muzeji, v katerih bi učitelji videli, kakšna učila so za higijeniški pouk potrebna. Za vse Slovence bi se lahko v Ljubljani poleg šolskega muzeja ustanovil še higijeniški muzej. Prepričan sem, da bi tako podjetje podpirali razni merodajni činitelji kakor: deželna vlada, deželni zbor, stolno mesto, razne hranilnice itd. Po mojem nemerodajnem mnenju bi bilo jako umestno, ako bi se izvolil šolsko-higijeniški odbor, ki naj bi imel mnogo delavnih članov, in sicer: tehnikov, zdravnikov, pedagogov in zastopnikov uprave. Ta odbor bi vodil vso agitacijo, da se veliki pomen šolske higijene sčasoma zanese med širše mase našega naroda. To polje je pri nas takorekoč še neobdelano.

Pravijo, da je najhujši izmed vseh bacilov bacil — nevednosti. Tega bacila je z ozirom na šolsko higijeno še mnogo pri nas; ali čuditi se moramo, ako akademsko izobraženi ljudje na javnih ljudskih shodih imenujejo šolska poslopja nepotrebne luksuriozne palače. Takšni »šlagerji« imponujejo samo našemu dobremu ljudstvu, učiteljem ne. Sploh so v tem oziru nasprotniki šole pri vseh narodih enaki. Tak dokaz imamo n. pr. iz seje mestnega odbora dunajskega z dne

17. maja t. l., v kateri se je odklonilo nameščenje šolskih zdravnikov in naprava šolskih kopeli v nekem novem šolskem poslopiju. Ako se kaj takega zgodi v stolnem mestu, kaj naj pričakujemo potem od drugih mest?

Vprašanje, kako se naj v Slovencih razširja šolska higijena, prepuščam drugim v razmotrivanje. Samo nekaj naj še omenim.

Princ Ludvik Ferdinand je pri otvoritvi kongresa dejal: »Die Kinder unseres großen deutschen Reiches sollen gedeihen in strotzender Kraft, um einst kräftige Männer zu werden.« Mislim, da imamo mi Slovenci kot majhen narod še večjo dolžnost, da z intenzivno telesno vzgojo ohranimo naš narod propada, zakaj po naravnih zakonih imajo le krepki individui pogoje za obstanek.

Resnične ostanejo besede, ki sem jih čital v nekem časniku: »Zdravje naroda je motor za uspešni razvoj naroda in tukaj se mora vsak zavzeti za drugega.«

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

K. k. Landesregierung
für Krain.

Z. 2248.

Laibach, am 7. Juni 1904.

In Nr. 16 des in Laibach erscheinenden Lehrerblattes »Učiteljski Tovariš« vom 1. Juni 1904 wird infolge einer irrigen Interpretation des Ministerialerlasses vom 28. Februar 1887, Z. 21644, die Behauptung aufgestellt, daß an jeder Volksschule sei es in der Stadt oder auf dem flachen Lande in der Zeit vom 1. Juni bis zum Schlusse des Schuljahres der Nachmittagsunterricht zu entfallen habe, wenn die Temperatur der freien Luft in Schatten um 10 Uhr Vormittags bereits auf 18° R gestiegen ist; erreiche jedoch die Temperatur der freien Luft im Schatten erst während der Mittagsstunden oder während der ersten nachmittägigen Unterrichtsstunde 20° R, so sei der Unterricht nach der ersten nachmittägigen Unterrichtsstunde zu schließen.

Da diese von einem Volksschullehrer herrührende und von der Redaktion des »Učiteljski Tovariš« kommentierte Notiz geeignet sein könnte, unter der Lehrerschaft Krains Verwirrung zu stiften und sie zu einer gesetzwidrigen Verkürzung der vorgeschriebenen Unterrichtszeit (§ 10 der Schul- und Unterrichtsordnung vom 20. August 1870) zu verleiten, wird der k. k. Bezirksschulrat aufgefordert, sämtliche Ortsschulräte und Schulleitungen unverzüglich dahin zu belehren, dass der obzitierte Ministerialerlass nur für Niederösterreich, Steiermark, Triest, Dalmatien, Tirol, Böhmen und Mähren erflossen ist und daß keine ministerielle Verfügung existiert, laut welcher an den Volksschulen in Krain außer an jenen der Landeshauptstadt Laibach, sogenannte Hitzferien gewährt werden könnten.

Der k. k. Bezirksschulrat wird ferner angewiesen, die Ortsschulräte und Schulleitungen hinsichtlich der Gewährung von Hitzferien entsprechend zu überwachen und jeder mißbräuchlichen Anwendung des für Krain nicht gültigen obenangeführten Ministerialerlasses eventuell unter Anwendung der Bestimmungen des § 44 des Gesetzes vom 29. April 1873, L. G. Bl. Nr. 22, entgegenzutreten.

Der k. k. Landespräsident
Hein m/p

Molitev uredništva: O, ljubi Bog, ne daj, da bi imeli po kronovinah, ki niso zgoraj imenovane, vročega poletja, da se ne bodo ubogi učitelji, učiteljice in otroci parili po vročih šolskih sobah! Bodi usmiljen vsaj Ti!

Dopisi.

Kranjsko.

Prvi kmetijsko-izobraževalni tečaj za učitelje za Grmu je končan. Tretji del tega tečaja se je vršil od dne 20. do vštetega 22. junija t. l. Poučevala sta znana strokovnjaka g. vodja R. Dolenc in g. Fr. Gombač. Prvi je predaval o poletnem delu na vrtu in tehtnični uporabi raznega sadja, a slednji pa o poletnem delu v vinogradu s posebnim ozirom na zeleno cepljenje. Podrobneje se s tem sklepnim delom prvega kmetijsko-izobraževalnega tečaja pač ne bomo pečali, ker tu bi bila vsaka beseda odveč, posebno kar se tiče predavanj. Ne motimo se, in v tem nam mora vsak udeleženc pritrčiti, da so bila vsa predavanja na višini časovnih zahtev, in pevati posebne slavonspeve g. docentoma, bi se pač reklo, vodo v morje nositi. Kdor se hoče poučiti o istinitosti teh naših besed, naj gre le pri prvi priliki poslušat enega izmed teh docentov! Ne bo mu žal.

Pri tej priliki moramo pa poudarjati, da se je »tehtična stran« tega zadnjega dela imenovanega tečaja obrnila dokaj na bolje. Prvič nam je g. vodja dal priliko, napraviti izkušnjo iz kletarstva in sadjarstva v onem delu grmske šole, kjer se more edino le praktično izvršiti in drugič nam ni bilo treba posebno molelovati za skromne dijete od Poncija do Pilata kakor zadnjikrat, a slednjič so se nam izplačale dijete pri tem delu napominanega tečaja tudi za čas dohoda in odhoda na Grmu.

Na dan 22. je bila določena glavna preizkušnja iz vseh delov tega tečaja. Ta se je izvršila — upamo — v popolno zadovoljnost gospodov docentov, edino žal nam je to, zakaj ni bilo nikogar od onih, ki so bili nekako napovedani, oziroma zakaj niso poslali oni faktorji, ki so zbudili ta tečaj v življenje, svojih pooblaščenecv k glavni izkušnji. Može bi se bili prav lahko prepričali, da si boljših docentov niso mogli izbrati in da sta ta dva docenta našla poslušna ušesa in da njih besede niso padle na kamenita tla, temveč na rodovitno zemljo, ki bodo obrodile stoteren sad.

K sklepu ne moremo nikakor pozabiti preljubeznivega našega hranitelja in njegove soproge, g. A. Pintarja, gostilničarja pri Lipi v Kandiji. Gostilna g. Pintarja je vredna javne pohvale, zakaj g. Pintar nam je pripravil tako izborna hrano in to za tako ceno, da je na Dolenjskem drugje ne bi dobili. Zaradi tega pa toplo priporočamo vsemu slovenskemu učiteljstvu, ki potuje po Dolenjskem in katerega prinese korak usode v Novo mesto, da se telesno okrepeča v gostilnici »pri Lipi« v Kandiji. In zbog znane solidarnosti slovenskega učiteljstva trdno upamo, da naše besede ne bodo zaman. V dokaz naše hvaležnosti in v nekaj spomin prvega kletarskega tečaja leži v gostilnici »pri Lipi« spominska knjiga, v katero blagovoli vsak v Novo mesto došli učitelj (ali učiteljica) vpisati svoje ime, kar bo nekaj viden izraz naše skupnosti.

—a.

Štajersko.

Duhovniška morala. Iz šoštanskega okraja nam pišejo: Slučajno smo čitali te dni pismo, ki ga je poslal šoštanski župnik svoji kuharici. Bilo je to leta 1887., ko se je župnik mudil v Krapinskih Toplicah; njegova kuharica pa je pričakovala poroda, pravijo da v Celovcu. Kaj tako nesramnega ne spravi skupaj lahko kdo drugi, kakor kaka moralna propalica. Toliko svinjarij, kar jih je v omenjenem pismu nako-pičenih, ni najti v nobenem pornografičnem spisu. Toda, pustimo to, samo nekaj naj pribijemo. Med drugim piše župnik Govedič tudi sledeče: ... Če Te kdo vpraša, kdo je oče otroka, reci: ali učitelj — ali nek beamte pri Bezirksgericht, nekaj si pač namisli ... Tako tedaj — učitelj naj bi v prvi vrsti trpel za grehe duhovnikov. On naj bi pred svetom veljal za grešnika, v tem, ko bi se duhovnik, ki je kriv posledice preljubeznivega občevarja s svojo kuharico, smejal v pest in še nadalje užival sladkobo življenja. Ali ni dovolj, če duhovniki (Hvala Bogu, niso vsi taki!) izrabljajo svoje prijateljstvo z učiteljstvom v to, da istim izneverjajo in zavajajo zakonske žene — glej slučaj Mažir na Koroškem — še svoj greh hočejo natveziti učiteljstvu. Če pa koga mika še več zvedeti o župniku Govediču in o njegovem početju, lahko čita v zadnjih številkah »Gorenjca« marsikaj pikantnega. Seveda se mnogo snovi ne da priobčiti v listih, ker je presvinjarska. V Šoštanju imajo obilico nesramnih pisem, ki jih je omenjeni »žegnani gospod« pisal svoji kuharici in ki jih je ona sama iz ljubosumnosti izročila javnosti.

—?—

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“, reg. zadruga z omejenim jamstvom. Dne 23. junija so podali člani načelstva svoje podpise pri sodišču, in se je prošnja za registrovanje vložila pri c. kr. deželnem kot trgovinskem sodišču. Pristopi se množe. Učiteljstvo naj se z vso odločnostjo in z vsem zaupanjem zavzame za ta svoj veljavni denarni zavod.

Jubilejska samopomoč. Vse one člane, ki so še na dolgu za zadnji smrtni slučaj († Rudolf Piš), prosim, da čim prej poravnajo po poštni položnici določeni znesek. — Meseca maja in junija so pristopili k društvu: Jakob Furlan, Marija Furlan in Antonija Gale iz Ljubljane, Janko Toman iz Moravč in Janko N. Jeglič iz Rakeke. Svoj pristop je oglasila še Valentina Kaukler iz Ptuja ter Konrad Busle s soprogo iz Metlike. — Agitirajte za pristop. Čim več nas bo, tem krepkejša se bo društvo razvijalo.

Fr. Ks. Trošt,
t. č. predsednik.

Uradna konferenca novomeškega okraja bo dne 14. julija t. l. ob 9. uri v Šmihelu pri Rudolfovem. — Pred konferenco ob pol 9. uri ali takoj po konrerenci bo imelo »Učiteljsko društvo za novomeški okraj« svoj občni zbor s sledečim vzporedom: 1. Poročilo odbora. 2. Račun za l. 1904. 3. Sprejemanje novih članov, ki jih še mnogo pogrešamo. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti.

Ante Požar,
predsednik.

Iz društva za zgradbo učiteljskega konvikta. Odbor tega društva je imel dne 11. rožnika svojo drugo sejo, ki jo otvori t. č. tajnik, g. Juraj Režek z naznanilom, da se je pri prvi seji voljeni predsednik, g. Josip Cepuder, odpovedal tej časti. Pri novi volitvi je bil izvoljen predsednikom

dosedanji I. podpredsednik, g. Jakob Furlan, I. podpredsednik je postal g. Josip Cepuder in II. podpredsednik pa g. Luka Jelenc.

Novoizvoljeni predsednik, g. Jakob Furlan, izjavi, da dragevolje prevzame to častno mesto ter si bo z vsemi svojimi močmi prizadeval, delovati v korist društva. G. predsednik dá najprvo besedo društvenemu tajniku, ki poroča, da se je odbor obrnil na vsa kranjska okrajna učiteljska društva s prošnjo, da v korist društva prirejajo koncerte, nabirajo prispevkov ob priliki okrajnih učiteljskih konferencij ter pristopijo k društvu kot pokrovitelji z 200 kronami.

K besedi se oglasi društveni blagajnik, g. Jakob Dimnik, ki poroča, da sta se do zdaj oglašili že dve društvi, ki postaneta pokrovitelj »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta«, in sicer naša »Zaveza« in pa »Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj«. Upajmo, da pridejo za tema dvema društvoma še vsa druga učiteljska društva.

Blagajnik poroča dalje, da je »kolekto poštinih znamk«, ki jo je izprva za poizkušnjo na svoje ime pričel, zdaj otvoril v imenu odbora ter dal dotično prošnjo tiskati v 500 izvodih. Odbor vzame to naznanilo blagajnikovo odobruje na znanje, ker stoji na stališču, da ima vsak odbornik pravico in tudi dolžnost, bodisi kakorkoli že pridobivati gmotnih prispevkov za konvikt.

Blagajnik pravi dalje, da je s »kolekto poštinih znamk« največ angaževal učiteljstvo, da ima pa v delu zopet nov vir nabiranja denarja, ki bo pa naslovljen edinole na učiteljske prijatelje. Učiteljstvo bo moralo pa blagajnika pri tem nabiranju podpirati s tem, da mu bo na njegovo prošnjo pošiljalo natančne naslove učiteljskih prijateljev iz posameznih krajev. To nabiranje se bo vršilo potom poštinih čekov ter je v ta namen že vložil v pošto hranilnico 100 kron.

Društveni blagajnik predlaga dalje, da se odbor obrne s prošnjo na vse slovenske posojilnice in hranilnice, da bi po zgledu »Vrhnjske posojilnice« vlagale vsaka vsako leto primeren znesek v svoji posojilnici, oziroma hranilnici na ime: »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.« To nalaganje v korist konvikta naj se vrši toliko let, da pridemo do zgradbe, in takrat se pa vsa naložena glavica z obrestmi vred izplača našemu društvu. Tako bo storila tudi »Vrhnjska posojilnica«, ki ima v ta namen naloženih že **206 K 64 h.** Odbor sprejme enoglasno ta predlog, tajnik Juraj Režek se pa poveri, da sestavi to prošnjo ter jo predloži odboru.

Na blagajnikov predlog se je sklenilo tudi, prositi prispevkov, oziroma podpore za konvikt občinski svet ljubljanski, Kranjsko hranilnico in nekatere imovitejše rodoljube.

Blagajnik naznani dalje, da je »Narodna Tiskarna« v Ljubljani darovala letos konviktu **150 K** in tvrdka M. Grubbauer v Lincu pa **200 K** z izjavo, da kolikor več odjemalcev bo imela, toliko večji bo tudi vsakoletni dar za konvikt. Odbor vzame to naznanilo radostno na znanje ter sklene, obema dobrotnikom se zahvaliti pismeno, »Narodno Tiskarno« in pa Grubbauerjeve šolske zvezke pa tem potom kar najtopleje priporoča učiteljstvu.

Predsednik Jakob Furlan poroča, da je učiteljski profesor Rudolf Peerz spisal v korist zgradbi »Lehrerheim im Süden« prav lično knjižico z naslovom: »Ein Tag, ein Jahr im Leben des Kaisers.« Papir za to knjižico je darovala papirnica v Vevčah in tiskala jo je pa brezplačno tiskarnica Bamberg-Kleinmayrova. Pisatelj je preskrbel tudi slovenski prevod te knjižice, in sicer jo je preložil na slovenski jezik vadniški učitelj Ivan Krulec. Slovenski prevod sta darovala pisatelj in prelagatelj »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.« Odbor vzame to naznanilo z veseljem na znanje ter sklene pisatelju in prelagatelju se pismeno zahvaliti za ta dar, knjižico pa založiti v korist učiteljskemu konviktu. »Narodna Tiskarna« se bo naprosila, da tiska knjižico brezplačno in tvrdka M. Grubbauer v Lincu pa, da nam dá v ta namen potrebni papir zastoj.

Odbornik Janko Likar predlaga, da bi se društvena desetletnica proslavila letos o Božiču, na predvečer občnega zbora »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« z

velikim koncertom z vojaško godbo*). Odbor soglasno pri-trdi temu predlogu. Na predlog društvenega blagajnika se izvoli v ta namen »koncertni odsek«, v katerem so gg. Janko Likar, predsednik in oba podpredsednika (J. Furlan, Josip Cepuder in Luka Jelenc). Ta odsek se bo pomnožil najprvo s tukajšnjimi učitelji-pevovodji, ti so gg.: Anton Razingar, Josip Pavčič, Pavel Gorjup in Al. Sachs. Pozneje se bodo povabili k temu odseku tudi priznani učitelji-pevci in pevovodje izven Ljubljane.

»Koncertni odsek« je imel dne 18. rožnika svojo prvo sejo.

Odbor je sklenil dalje, prositi vsa tukajšnja pevska društva (»Glasbeno Matico«, »Ljubljano« in »Slavca«), pri katerih sodelujejo zgoraj imenovani pevovodje, da prirede vsako po en koncert na korist učiteljskemu konviktu.

Odbornik Fr. Gärtner omeni sklepa zadnjega občnega zbora, ki se tiče loterije na korist učiteljskemu konviktu. Blagajnik J. Dimnik predlaga, naj se izvoli v ta namen poseben loterijski odsek. Odbor se strinja s tem predlogom ter so bili izvoljeni v ta odsek gg.: J. Dimnik, Fr. Gärtner in J. Režek. Prva naloga »loterijskega odseka« je, informovati se o prireditvi take loterije pri odboru »Učiteljskega doma« v Zagrebu in pri društvu »Lehrerhausverein« na Dunaju. »Loterijski odsek« je poveril odbornika Fr. Gärtnerja, da stopi takoj v pismeno zvezo z imenovanima društvoma, blagajnika J. Dimnika pa, da pozve pri odboru »Glasbene Matice«, kako se prirejajo take loterije.

Blagajnik J. Dimnik predlaga, da postane naše društvo član »Hranilnice in posojilnice učiteljskega konvikta«, in sicer za zdaj s petimi deleži po 50 kron. Sprejeto soglasno.

Ker ni bilo nobenega predloga več, zaključil predsednik sejo, in razšli smo se z veselo zavestjo, da smo precej pospešili zgradbo učiteljskega konvikta ter storili dobro delo v korist učiteljskim sirotam in otrokom.

—mn—

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 3. julija t. l. na Ljubnem ob 10. uri dopoldne. Vzpored: 1. Pozdrav predsednikov. — 2. Zadnji zapisnik. — 3. Poročilo o »Zavezinem« zborovanju v Postojni. — 4. Načrt za spisovanje krajevnih kronik. Razpravlja g. Kocbek. — 5. Predlogi in nasveti.

Glede kosila je pravočasno javiti nadučitelju na Ljubnem, g. Wudlerju.

Odbor.

Savinsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 16. jun. na Polzeli. Zborovanja se je udeležilo 24 članov našega društva, t. j. 88% vseh učit. oseb vranskega okraja. Kot gosta sta se udeležila zborovanja tudi upokojeni nadučitelj g. Koderman ter sin g. jurist Koderman. Najprej se je vršil občni zbor. G. predsednik Farčnik je vse navzoče presrčno pozdravil ter nato v kratkih besedah narisal delovanje društva v preteklem letu. Zborovanj je bilo 6 s tremi predavanji.

Zborovanja so bila dobro obiskana. Nato je prečital g. tajnik zapisnik zadnjega zborovanja, g. blagajnik je pa poročal o stanju društvene blagajnice. Nato je bil enoglasno izvoljen stari odbor namreč: Predsednik: g. Farčnik — Polzela, podpredsednik: g. Lorber — Braslovče, tajnik: g. Karničnik — Polzela, blagajnik: g. Kramar — Vransko.

G. Pečovnik je poročal o zborovanju »Zaveze« v Postojni ter je žel zato zaslužen pohvalo. G. Zotter je nasvetoval, naj bi se delalo na to, da se v prihodnje globe zaradi šolskih zamud naklonijo fondom za šolarske kuhinje, da bo ljudstvo potem vedelo, kam se obrne oni denar, medtem ko sedaj marsikdo misli, da si denar razdeli učiteljstvo.

Vnela se je tudi debata zaradi vročinskih počitnic. Ker so bila mnenja glede tega različna, smo naprosili našega zastopnika v okr. šolskem svetu, da se o tej reči natančno informira.

Na novo sta pristopila k društvu g. Bizjak — Vransko in g. Fischer — St. Pavel.

Prihodnje zborovanje se vrši dne 24. julija na Vranskem.

*) Zakaj ne z društvom.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo. Poročati mi je o zadnjih dveh zborovanjih.

Pri Sv. Frančišku se je vkljub neugodnemu vremenu zbralo lepo število članov in 3 učiteljske soproge kot gosti. Obravnavale so se zadeve lokalnega pomena, razni dopisi in g. Praprotnik je poročal o »Lehrerbundovem« zborovanju prav obširno in jasno. Tudi o »Zvezi slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic« se je razpravljalo in so navzoči sklenili vztrajati še na svojem prvotnem stališču glede te zadeve. Nato je tajnik prečital iz društvene spominske knjige letno poročilo za l. 1904. Pri točki »Predlogi in nasveti« se je vnela živahna debata o neki skrajno lokalni zadevi in se je sprejela soglasno resolucija: »Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja protestira najodločneje proti temu, da bi člani učiteljskega društva objavljali neosnovane napade na šolske oblasti.«

»Majalis« smo praznovali v Sv. Janžu pri Rečici v priznani dobri gostilnici pri Korenu.

Lepo pomladansko vreme je zbudilo marsikatero zašpanca in zaspanko ter jih privedlo v krog tovarišev in tovarišic. Žal, da ni zdramilo vseh!

Predsednik je naznanjal o raznih društvenih zadevah in tudi javil, da je načelnštvo društva vložilo pri okr. zastopu prošnjo, naj bi ta korporacija ustanovila nekaj štipendij za učiteljske, ki bi se zavezali služiti pozneje v tem okraju. Ta zadeva še ni rešena. Nadalje je predsednik storil korake zavoljo odprave 3. plač. razreda. Po prečitani zapisnika zadnjega zborovanja je predlagal prizadeti tovariš, naj se zadnjič sklenjena resolucija ovrže, oziroma prekliče. Govorilo se je mnogo o tej točki in so se razen predlagatelja izrekli vsi navzoči, da omenjena resolucija ostane neizpremenjena, kakor se je zadnjič sklenilo.

Nadučitelj g. Kocbek je razpravljal o svojem potovanju v Norimberk k šolsko-higijeničnemu kongresu in nazaj. Zanimivo potovanje je napravil skozi Koroško, Tirolsko, Bavarsko, Saksonsko, Češko, Solnograško i. t. d. Povsod si je ogledal važnejše znamenitosti, zlasti one, ki so učiteljstvu mar. Četudi je predavatelj govoril skoro dve uri, vendar so ga navzočniki z vidnim zanimanjem poslušali in se mu končno z burno živahnostjo zahvalili za poročilo.

G. Šijanec je bil o Veliki noči navzoč pri »Zvezinem« shodu v Celju ter je o istem povedal svoje vtiske in mnenje. Sklene se spodnještajerski »Zvezi« pristopiti kot član.

Za Postojno sta se izvolila delegata, nakar je g. Praprotnik govoril o nabiranju narodnih pesmi, g. Armič pa je razkazoval nove vrste panj za šolske namene.

Po zborovanju se je zbrano učiteljstvo v ožjem krogu še do večera zabavalo in se je marsikatera zadeva še sprožila in premotrivala.

Za Horvateka se je nabralo nekaj čez 12 K.

Omeniti mi je, da sta pri predzadnjem zborovanju društvu pristopila kot člana: g. J. Supanek, c. kr. okraj. šol. nadzornik, in gospica Stefka Einspieler, učiteljica v Novi Štifti; pri zadnjem pa gospici Bašelj in Uderman, učiteljici na Ljubnem, in gospica Kališ, učiteljica v Gor. gradu. Zadnjega zborovanja se je udeležil tudi učitelj g. Čulek, član »celjskega učit. društva« kot gost.

Šentlenartsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 13. pret. m. pri Sv. Lenartu v Slov. gor. G. predsednik pozdravi s presrčnimi besedami zborovalce, posebej pa še gospoda nadzornika dr. J. Bezjaka, ki je prihitel iz Maribora, da nas pouči o kateremkoli šolsko-pedagoškem vprašanju.

Po odobrenju zapisnika se prečita odgovor g. urednika »Učit. Tov.« v 12. šte. istega lista glede dopisov. Odgovor se vzame na znanje, g. poročevalcu pa se izreče zaupanje in zahvala.

Zatem predava g. nadzornik dr. Bezjak o računstvu. Izvolil si je številni krog 1—100, in od tega zopet le peto stopnjo, t. j. uporabo. Poudarjal je, da imajo učenci pri računstvu vse premalo spretnosti in sigurnosti. Ti dve lastnosti si mora prisvojiti učenec v nižjih razredih, zakaj temelj mora biti trden. Da se to dožene, je potrebno pri računstvu vedno in vedno vaje, vaje, vaje, in to zopet predvsem v šte. krogu do 100. Pri drugih predmetih pomaga asociacija,

da si učenec snov zapomni; pri računstvu pa tega ni, vsaj v toliki meri ne. Učenec dostikrat mehanično in brezmiselno pove n. pr. koliko je 5+4; ako pa ne zna, mu razloži učitelj s pomočjo raznih učil nalogo, dokler učenec ne shvata operacije. Kako je torej postopati pri vaji? Dosedaj navadno učitelj vpraša, n. pr.: »Koliko je 1+1? A!« »Koliko je 15—3? B!« »Koliko je 4×5? C!« itd., torej vsakemu učencu novo nalogo. Kako je to utrudljivo! Pri indirektnem pouku se poslužuje učitelj knjige. Ko učenec nekaterekrat izvrši eno in isto nalogo, si končno rezultate zapomni kakor sledijo po vrsti. Ako pa vprašaš učenca kak račun iste naloge izven vrste, pa ti ga ne bo znal. Pri seji je treba mnogo in raznovrstnih kombinacij. Teh pa ne more nuditi ne učitelj ne knjiga v toliki meri, kakor je to za učence potrebno, ker: 1. učitelj mora vedno iznova vprašati in se s tem utruditi; 2. ne reši dovolj slučajev in 3. zadenemo tudi v računicah na razne zapreke. Kaj je torej storiti? G. predavatelj nam je nato pokazal dva številčnika. S pomočjo prvega številčnika (Zifferblatt), ki služi računanju od 1—10, je mogoče učencem izvršiti 2800 kombinacij; s pomočjo drugega številčnika pa, ki je razširjen do 100, je mogoče izvršiti 340.000 nalog, kakor je to izračunal izumitelj teh tabel sam. Številčnika sta uporabna pri računanju s celimi števili vseh štirih računskih operacij. Njiju namen je, in to je glavna stvar, nuditi učitelju priliko, da izvrši v kratkem času mnogo nalog z majhnim trudom. Pri indirektnem pouku in domačih nalogah dobi učenec ista številčnika en miniature v roko, da po njih lahko sam računa. Kdor si hoče zmanjšati trud v šoli in si zagotoviti uspeh v računanju, temu priporočamo ta številčnika; dobta se pri: Emil Thum, meščanski učitelj, St. Joachimstal Zg. Češko. Cena 3:20 K in ena knjiga kot pojasnilo k tabelam 1 K. — G. predsednik se zahvali g. nadzorniku za poučno in zanimivo predavanje, ki ga je zbrano učiteljstvo poslušalo z vidnim zanimanjem. Društveniki sklenejo, da bodo vplivali na pristojne okr. šol. svete, da si vsaka šola omisli enaka številčnika. —

G. Klemenčič vpraša g. nadzornika, kako bi bilo mogoče znižati cene slov. šol. knjigam? G. nadzornik je mnenja, da bi bilo to le mogoče po vplivu na pristojno mesto od kake večje korporacije, n. pr. »Zaveze«, dež. učit. društva itd.

Glede III. plač. razreda se sklene, da odpošlje društvo eno peticijo, a v domači župniji naj dotično učiteljstvo izposluje peticije od občin. — G. L. Šijanec vpraša g. predsednika, kaj misli društvo ukreniti glede pristopa k »Zvezi«? G. predsednik Maurič pravi, da ni dobil nikakega poziva od vodstva »Zveze«; sploh pa bo razgovor o tej točki pri prihodnjem zborovanju dne 3. julija pri Sv. Lenartu.

Pri skupnem obedu se še enkrat zahvali g. predsednik g. nadzorniku za njegov trud, nakar ta odgovarja, da se vsakokrat drage volje odzove vsakemu povabilu, če mu je le mogoče.

Književnost in umetnost.

Popotnik ima v 6. številki to-le vsebino: 1. Ivan Margerle: Nekateri novejši pojavi na našem šolskem polju. — 2. D. P. Lipa. — 3. A. Maier: Desetinski ulomki. — 4. Ivan Šega: Pedagoški utrinki. — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

„**Zvonček**“ ima v 7. številki to-le vsebino: 1. Anica, samotna rožica. Cvetko Slavin. Pesmi. — 2. Kresnice. Cvetko Slavin. Pesem. — 3. Ujel ga jel Mirko G-j. Povest. — 4. V svobodnih urah. Kompoljski. Povest s podobo. — 5. General Laudon. Fr. N. Zgodovinski spis s podobo. — 6. Zaklad smo šli iskat. C. Jor. Povest. — 7. Mihčev Jurček. Borisov. Pesem. — 8. Ah, kako lepo dišel Podoba. — 9. O kresu. F. G. Hrastničan. Povest. — 10. Spet zazelenel je log! Strninski. Pesem. — 11. Pouk in zabava. Tvoj angel. Iv. Kiferle. Uglasbena pesem. — Bogat berač. — Največja poštna znamka. — Največja knjiga na svetu. — Živali v ognju. — Ali znajo živali šteti? — Koli-

krat in kako dolgo bje stolpna ura na leto? — Kako sušimo mokre črevlje? — Kako spe Japonci. — Draga cvetica. — Dolga brada. — Navadna muha. — Dragoceni golobi — Ruski car in pisma. — Pajki. — Navadna pajčevina. — Petrolej. — Računski nalogi. S. P. — Rešitev.

Odbor „Matice Slovenske“ je izvolil v seji dne 28. marca t. l. odsek, ki naj pripravi vse, kar je treba za izdavo »tehničnega nemško-slovenskega slovarja«. V ta namen se obrača ta odsek do vseh, ki so morda že nabirali ali še nabirajo tehnične izraze bodisi med narodom bodisi po tiskovinah — s prošnjo, da mu blagovolijo svoje zbirke dati na razpolaganje ali mu vsaj naznaniti, kakšne zbirke imajo t. j. v kakšne tehnične stroke spadajoče in kako obširne, in ali bi jih bila volja nabrano gradivo v porabo prepustiti »Slovenski Matici« za slovar, ki se ima o svojem času izdati. Dopisi, tihoči se te stvari in zbirke naj se pošiljajo »Slovenski Matici« v Ljubljano. Pripravljalni odsek za izdavo tehničnega slovarja.

Kirdžali. Podonavska povest. Poljski spisal Mihael Čajkovski. (Drugi popravljeni natisk.) »Slovanska knjižnica«, snopič 134—137. V Gorici 1904. Natisnila in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček. — Slovečo Čajkovskega povest, ki vnema zlasti mlado kri do sanjavega entuziazma, imamo sedaj v drugem natisku. Prepričani smo, da si pridobi mnogo navdušenega čitateljstva!

„**Sv. Ahacij**“ in „**Mučenci**“ je naslov knjigama, ki ju je izdala »Družba sv. Cirila in Metoda« v svojo korist in mladim Slovencem in Slovenkam v veselo duševno razvedrilo. Prvo je spisal vrli župnik Ivan Vrhovnik, drugo pa Hrvat Milutin Mayer. Obe naj doneseta čitajočemu občinstvu mnogo moralnega in naši šolski družbi obilo materialnega dobička!

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Ivan Lapajne, učitelj v Cerkljah na Gorenjskem **70 K 6 h**, čisti dohodek veselice, katero je priredilo cerkljansko učiteljstvo dne 19. junija v Cerkljah na Janko Vavknovem vrtu. — G. F. Omersa, trgovec in posestnik v Kranju, povodom praznovanja 40letnega jubileja **20 K**; g. S. Skulj, nadučitelj v St. Janžu, nabral v veseli družbi na vinskem malkovcu z geslom: »Sola — bodočnost« **5 K 80 h**; gdč. Kristina Demšar, učiteljica v Šmartnem pri Litiji **11 K**, katere sta darovala dva, ko sta bratovščino pila, namesto »štefana« vina. Živili darovalci in nasledniki!

J. Dimnik,
blagajnik.

Kolekta poštnih znamk za učiteljski konvikt. Zadnje dni so došle blagajniku zopet tri kolekte in sicer po ena iz postojinskega in radovljiskega okraja, ena pa iz »Čoklarije« v ljubljanski okolici, katera je pa bila opremljena še s pošto nakaznico, vredno 13 K. Živel »Čoklarji« in drugi darovalci! Kdor želi tiskanih »kolekt«, jih lahko dobi pri blagajniku Dimniku. Gibati so se začeli tudi na Štajerskem. Prav tako!

—mn—

Nagrobni spomenik pokojnemu Črnologarju odkrijejo dne 7. julija ob 9. uri zjutraj v Šmarju pod Ljubljano z mašo in nagrobnim govorom. Zaradi neugodne zveze vlakov bo že ob 11. uri skupno skromno kosilo, za katero se je zglasiti pri g. nadučitelju Simonu Punčahu v Šmarju vsaj do 6. julija in bo stalo **1 K 10 h**.

Osebnosti na Štajerskem. Učiteljica na Teharjih pri Celju, Olga Sittig, je postala meščanska učiteljica v Judenburgu; za nadučitelja v Kapli je imenovan Jos. Widmoser, dosedaj učitelj v Marenbergu. Stalne učiteljice so postale: Adela Fabiani od Sv. Andraža v Leskovcih za Loče, Roza Lapajne v Cirkovcih in Eliza Kukovec v Stoprcih. Službi menjati se je dovolilo učiteljici Ljudmili Mesar v Dramljah z učiteljico Pavlino pl. Ziernfeld v Reki-Straži pri Tolminu.

Osebnosti. G. Fr. Kopitar iz Čateža je imenovan za nadučitelja v Stopčah.

Nova šola. Deželni šolski svet kranjski je odredil, da ustanove na Malenskem vrhu v Poljanski dolini enorazrednico.

Razširjena dekliška šola. Deželni šolski svet je dovolil, da se razširi štirirazredna dekliška šola v Kranju s prihodnjim šolskim letom v petrazrednico in potem sukcesivno dalje. Klerikalci so delali tej razširitvi silne zapreke, a k sreči — zamen!

Karel pl. Stremayer. V starosti 71 let je 22. pret. m. popoldne umrl dr. Karel pl. Stremayer. Rojen je bil v Gradcu. Leta 1849. je bil izvoljen v frankobrodski parlament, kjer se je pridružil vsenemški stranki. Načelom stranke je ostal vedno zvest in zlasti Slovenci smo to bridko občutili. L. 1861. je bil Stremayer izvoljen v štajerski dež. zbor in v dež. odbor, leta 1868. pa ga je Giskra poklical v ministrstvo notranjih del. Naučni minister je postal v Hasnerjevem ministrstvu in ostal na tem mestu tudi v ministrstvu grofa Potočkega. Po Hohenwartovi epizodi je prišel Stremayer zopet na krmilo in bil v Auerspergovem kabinetu od l. 1871. do leta 1879. naučni minister. V tej dobi je izvršil sicer zaslužno delo, to je reformo konfesionalnih zakonov — žal, da je velik del tega dela ostal samo na papirju. Stremayer je imel nalogo, prepričati cesarja, da se je zaradi proklamacije papeževe nezmotljivosti bistvo rimske cerkve izpremenilo, in opravil je to nalogo tako dobro, da je vlada odpovedala konkordat. Takrat je po vsi Avstriji zavladalo nepopisno veselje. Slovencem je bil Stremayer v narodnem oziru skrajno sovražen. To je posebno pokazal, ko je po Hohenwartu prišel zopet do oblasti. Tudi slovenske profesorje je Stremayer kruto preganjal in s cinično odkritostjo rekel, da so slovenski profesorji najboljši, kadar so sto mil od svoje domovine. Od l. 1879. se ni Stremayer več udeleževal političnega življenja.

Možitev učiteljic. Na neko pritožbo je upravno sodišče izjavilo, da je poroko učiteljice, izvršeno brez dovoljenja kompetentnih oblasti, smatrati za prostovoljni izstop iz službe.

Izpod Triglava nam piše prijatelj: V radovljiskem okraju prirede jeseni sadno razstavo. Odbor v ta namen je izvoljen in prične takoj z delom. Da pri izvolitvi odbora niso mogli prezreti učiteljev, je umljivo, ker je znano, da so nekateri v okraju izvrstni sadjarji. In res je izmed 21 izvoljenih 8 odbornikov našega stanu. Podpredsedništvo, tajništvo in blagajništvo je v rokah učiteljev in tudi druga važna mesta v raznih odsekih zavzemajo naši tovariši. Pač res: učitelji so povsod zraven, kjer je dovolj dela. Da bi to dejstvo mero-dajni krogi tudi primerno uvaževali!

Ministrstvo za vojno mornarico. Dunajski listi pišejo o nameri, da bi se sedanja sekcija za vojno mornarico na vojnem ministrstvu izpremenila v samostalno ministrstvo vojne mornarice. Sterneck je delal na to, da bi se osnovalo posebno ministrstvo za mornarico. Ker pa kani sedanji poveljnik mornarice, baron Spaun, oditi kmalo v pokoj, bi postal minister mornarice najstarejši aktivni mornarski častnik, in ta je nadvojvoda Karel Štefan. Po drugi strani pa se dementuje ta vest. — Najbrže pa bo resnična. Saj store za vojaštvo vse, kar hočejo, a za šolstvo — nič!

Z lga nam pišejo: Dne 20. rožnika t. l. je umrl na Kremenci pri Igu g. Anton Kraljič v 77. letu svoje dobe. Pokojni je bil 24 let član krajnega šolskega sveta, več let občinski odbornik in član cestnega odbora. Sej krajnega šolskega sveta se je vedno udeleževal ter bil sploh prijatelj šoli in šolski mladini, ki se je udeležila z učiteljstvom pogreba dne 22. rožnika. V znak naklonjenosti do šole, je volil pokojni za ubožne učence znesek 100 K. Bodi prijaznemu možu blag spomin!

Z Vidma ob Savi nam pišejo: Naša šolska efektna loterija prav dobro napreduje. Srečke se še dobijo po kroni. V kratkem začne loterijski odbor sestavljati listo dobitkov. Tiste trgovce, tvorničarje, obrtnike in posestnike, ki hočejo konkurirati s svojim blagom, opozarjamo, naj blagovolijo vpslati cenike na loterijski odbor na Vidmu.

„Umazanost“. »Slovenec« z dne 22. pret. mes. obkłada z umazanostjo našega tovariša g. Dimnika, ki je tudi občinski svetnik ljubljanski. In zakaj?

Občin. svetnik Dimnik je poročalv seji občin. sveta dne 21. junija o prošnji vodstva zasebne dekliške osemrazrednice v Lichtenthurničnem zavodu za izredno nagrado 200 K, češ, da potrebuje novih učil, ker hodijo v zavod hospitirat učenke višje dekliške šole. Župan je nasvetoval nagrado 100 K, čemur se je tudi šolski svet pridružil. Obč. svetnik dr. Požar je prosil župana za pojasnilo, kako pravijo nadzorniki o zavodu, ali je vzoren zavod in ali vzgaja v narodnem duhu. Župan je odgovoril, ako bi ne bil zavod dober, bi sploh nagrade ne bil priporočal. Vsa poročila šolskih nadzornikov se glase prav povoljno. Učiteljice so vzorne ter dosegajo prav izborne uspehe. Kar se tiče vzgoje v narodnem duhu se deklice v šoli sami v narodnem duhu vzgajajo, le v zavodu samem, izven šole se preveč nemškutari, ker je deklicam izven šole prepovedano slovensko govoriti. — Profesor dr. Požar je izjavil, ako po tem poročilu primerjamo ta zavod z drugimi šolami glede šolske vzgoje, bi se mu pač spodobila nagrada 200 K. Uršulinski zavod dobiva nad 1500 dotacije, nemška šola pa stane mesto s stanarino vred letnih 6323 K. (Klici: K temu pa smo bili le prisiljeni!) Poročevalec Dimnik je pripomnil, da se take cene šole lahko napravijo po vsi deželi, ako nastavijo sestre ali celo mežnarje, toda vpraša se, v kakem duhu se mladina vzgaja. Dekliška šola pri Sv. Jakobu je gotovo najboljši zavod svoje vrste, kar zatrjujejo profesorji pri sprejemnih izpitih na učiteljski in v višji dekliški šoli, a vendar dobi le malo dotacije. Dr. Požarjev predlog je bil odklonjen, odsekov pa sprejet. — To je Dimnikov greh! Nam se zdi prav, da ne podpira napredna Ljubljana samostanskih šol, ker imajo same ogromno denarja. Ne zdi se nam pa prav, da se prof. in ravnatelj višje dekliške šole, dr. Požar, zavzema za redovniško vzgojo. To ni dobro zamenje. Lansko leto je bil dr. P. prvi, ki se je oglašil proti povišanju dotacije za knjižnice na mestnih šolah, letos se pa zavzema za redovniške šole. To je, kakor rečeno, slabo znamenje! »Slovincu« je to seveda prišlo prav, zato zopet žuga vsemu učiteljstvu, da se bo maščeval, ko pojde za povišanje plač. Saj vemo: Za šolske sestre, ki jim ničesar ne manjka, ima srce, za sto in sto stradajočih učiteljskih rodov in pa ga nima. To je stara resnica, ki se popolnoma ujema z nauki svete katališke cerkve!

Vrtna veselica, ki jo je priredilo učiteljstvo kranjskega okraja v Cerkljah na vrtu g. J. Vavkna v prid kranjski dijaški kuhinji in učiteljskemu konviktu, se je prav dobro obnesla.

Imela je dober moralen in, kakor upamo, tudi materialen uspeh. Petje pod vodstvom g. J. Lapajnetja je bilo res lepo; seveda pa tudi ni lahko dobiti toliko in takih dobrih pevcev-učiteljev, kakor so bili ravno tu, Zlasti lepo so peli zbor »Gorenjci« iz »Gorenjskega Slavčaka«, čveterospev in posebno precizno še »Šesterospev« iz Prodane neveste, ki so ga morali ponavljati. G. Rapè in g. K. Mahkota sta zapela tudi tri lepe dvospeve s spremljevanjem klavirja. G. Šprahman je svoj klavirski part rešil prav lepo. Da bi se vsi ti zbori peli v kaki dvorani in ne pod milim nebom, bi prišli šele do prave veljave, in občinstvo bi sigurno vedelo petje še bolj ceniti. — K materialnemu uspehu so poleg vstopnine pripomogle razne šaljive igre, kakor: srečolov, šaljiva pošta, korijandoli, šaljivi muzej i. t. d. Za razpečavanje številčk, zalpek in drugega se nam je zahvaliti posebno še gospodični Zarnikovi, Vavknovi in Bizjakovi.

Veselic je posetilo precej občinstva iz Kranja, Ljubljane in okolice; z zadoščenjem omenjamo okr. glavarja g. Alfonza Pirca in dež. poslanca Cirila Pirca.

Splošno izjavljamo opetovano, da nas je veselica radostno presenetila in da je le želeli, da se tudi v prihodnje priredi še kaj enakega, in ne samo tu, saj je povsodi dokaj učiteljstva, ki so izvrstni pevci, oziroma pevke. To nam bo vsem le v prid in zadovoljstvo.

E. A.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani javlja vsem svojim podružnicam to-le: Vseposodi priznavajo, da je družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prepotrebna, vse-

povsodi priznavajo, da je njeno delovanje v največjo korist našemu milemu slovenskemu narodu; vseposodi priznavajo, da je ista vsestransko podpore potrebna, če naj doseže svoj vzvišeni smoter. Vkljub temu pa nima naša družba v svojem narodu tiste splošne podpore, ki bi jo morala dobivati. Za Čehi z njihovo »Osrednjo Matico« stojimo daleč daleč Slovenci s svojo »Družbo sv. Cirila in Metoda.« Denarni primanjkljaj se družbi večja leto za letom. Leto za letom so ogromne potreščine, a podpore, ki naj pokrijejo družbine potreščine, pa ne rastejo sorazmerno z njimi. Prevažna vprašanja čakajo že davno na rešitev, a gmotno družbino stanje ne pripušča, da bi se rešila ugodno. Prispevki, ki prihajajo naši družbi, so postali tako pičli, da ista ne more več izhajati brez izrednih denarnih operacij. Ako oni faktor ki ima edini korist od naše družbe, naš slovenski narod, ne podpre naše družbe tako, da bi mogla izhajati, prisiljeno bo vodstvo opustiti realiziranje marsikake koristne naprave. Naval s tujejezičnih strani na naš narod je vedno hujši in ljutejši. A sredstva naše družbe so v primeri s sredstvi naših nasprotnikov prav malenkostna in zaradi tega v takih slučajih ne moremo tako delovati, kakor bi želeli in morali. Prva opora naši družbi pa so podružnice, ki so posejane po vsem slovenskem ozemlju. V njih naj bi se zbirali vsi Slovenci, bodisi gospod ali kmet, ter naj bi na ta način podpirali svojo matico: družbo sv. Cirila in Metoda. Mnogo je podružnic, ki res redno delujejo, ki pobirajo doneske članov ter jih vestno pošiljajo glavni družbi. Vsem tem bodi tu izrečena najiskrenejša zahvala na njih neumornem domodnem naporu. Te podružnice naj bi bile zgled rodoljubja vsem onim podružnicam, ki takorekoč spe. In teh je, žal, mnogo. Tem podružnicam, oziroma njih vodstvom, veljaj v prvi vrsti pričujoči poziv. Zdravimo naj se, pomneč, da je vsak izmed nas toliko, kar premore, za mili narod storiti dolžan. Vodstvo se torej obrača do vseh svojih podružnic s prošnjo, naj iste, kjer je le mogoče in čim prej prirede kake veselice naši družbi v korist ali pa vsaj čim prej nabere prispevke svojih članov za leto 1904 ter jih vpošljejo vodstvu, da ne pride družba v najneprijetnejše položaje. Sedaj trkamo — odprite! Če preslišite glas, ne sodite nas, ko bo prepozno — ne recite, da smo mutasti bili takrat, ko nam je bila dolžnost govoriti.

Šulferajnsko šolo v Slov. Gradcu je štajerski dež. šolski svet sporazumno z deželnim odborom razširil v štiri-razrednico, dasi ima marsikaka enorazrednica na kmetih več učencev kot ta privilegovana ponemčevalnica. Kam plovemo?

† **Frančišek Gros**, upokojeni učitelj, je umrl dne 12. junija t. l. v Matenji vasi pri Postojni. Rojen je bil l. 1843. v Sodražici, nazadnje je služboval v Matenji vasi. Upokojen je bil v decembru 1903. Bil je vse svoje dni velik siromak, ki je mnogo prestradal in pretrpel. R. i. p.!

Št. Jakobska šola na Koroškem — razdeljena! Nemški časniki poročajo, da je naučno ministrstvo zaukazalo, da se mora s prihodnjim šolskim letom slovenska šola v Št. Jakobu razdeliti! S tem so dali nov udarec Slovencem, zakonu in zdravi pedagogiki. A kaj to mar vladajoči kliki, ki ji je edini namen kruto ponemčevanje!

Italijansko šolo so ustanovili v Beljaku na Koroškem. Zoper to Nemci ne ugovarjajo. Ako pa Slovenci domačini zahtevajo slovenskih šol, je ves nemški tabor pokonci in šolske oblastnije počno vse mogoče, da jo uničijo. To je pravica!

Listnica uredništva.

Zaradi obilice gradiva smo morali več važnih stvari danes odložiti za poznejše številke. Zato je izostala tudi »Pisarna«. Vse pride polagoma!

Kateri z otroki blagoslovljeni nadučitelj večrazredne, blizu železnice ali drugače ugodno ležeče šole na Spodnjem Štajerju želi potom

menjave službe

z učiteljem II. plačilnega razreda in s postranskimi dohodki priti blizu
gimnazije?

Ponudbe pod: „Dijak“ Marburg a/D. Hauptpost, poste restante.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1241.

Kranjsko.

Na enorazrednici na Razdrtem je učno mesto stalno popolniti. Prošnje so predpisanim potom vlagati semkaj do dne 20. julija 1904.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 19. junija 1904.

Št. 1234.

Na enorazrednici*) je učno mesto stalno popolniti. Prošnje so vlagati semkaj do dne 19. julija 1904.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 18. junija 1904.

*) Kraja ne imenuje razpis!

Uredn.

Št. 963.

Na dvorazrednici v Hotedršici je drugo učno mesto stalno popolniti.

Prošnje so vlagati semkaj do dne 19. julija 1904.

C. kr. okr. šolski svet v Logatcu, dne 19. junija 1904.

Zahvala.

Podpisani udeleženci kmetijskega tečaja na Grmu si štejejo v prijetno dolžnost, izreči javno zahvalo gg. predavateljema, vodji R. Dolencu in vinarskemu učitelju Francu Gombaču za njiju temeljito predavanje in podane pouke v kletarstvu, vinarstvu, trtoreji in sadjereji.

Grm, dne 22. rožnika 1904.

Fr. K. Trošt, M. Kos, A. Levstik, M. Debelak, J. Jezeršek, I. Šega, K. Barla, A. Bercé, A. Vidmar, M. Salberger, Fr. Petrič.

Družba sv. Cirila in Metoda

naznanja, da oddaja, dokler je še kaj zaloge

slovenskim šolam za ceno desetih kron

naslednje knjige in v naslednjem številu proizvodov:

20 Hubadovih Franc Jožef I. (proizvod velja sicer	40 v.
20 Tomo Zupanovih Cesar	
Fran Josip I. » » »	50 »
20 Čehovinov » » »	20 »
3 Junake II. del » » »	70 »
2 Igre in Pesmi » » »	1 K 20 »
2 Vodnik pesmi » » »	60 »
1 Rudolf Habsburški . . . » » »	80 »
1 Ljubezen do mamice . . » » »	80 »

Ko bi pa ena ter ista šola želela vsega zgornjega v dvojnem številu, se ji ustreže tudi lahko — samoumevno za dvajset kron.

Večino zgornjih knjig so priporočala tudi šolska oblastva. Saj pa tudi ni izlepa tako patrijotičnega in srce ter um tako izobrazujočega berila nego to, ki se Vam ponuja s pričujočim razglasom.

Svoje cenjene zahteve adresujte, prosimo, na dopisnicah z naslovom:

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Uprava humorističnega lista

„Škrata“

daruje po 1 krono za „Učiteljski konvikt“

od vsakega naročnika izmed učiteljstva, ki plača vsoletno naročnino 6 kron ali pa 50 vinarjev od polletne naročnine 3 kron. — To velja pa tudi sploh za vsako naročnino (tudi neučitelja), ako se nam pošlje potom učiteljstva. Dotično vsoto se pošlje lahko direktno »Učiteljskemu konviktu«, ostalo naročnino pa na: Upravništvo »Škrata« v Trstu. (»Škrat« je edini slovenski humoristično-satirični list z originalnimi ilustracijami.)

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Pripravniki tečaj v Idriji.

Spisal prof. Makso Pirnat.

(Dalje.)

1861/62.

Čuk Ivan, Črni Vrh, umrl kot učitelj.

Gasparin Gašper, Kropa, živi kot upokojeni nadučitelj v Starem trgu pri Ložu.

Grosman Gustav, Sežana, živi kot upokojeni učitelj-voditelj na Ubelskem pri Razdrtem.

Koler Frančišek, Idrija, umrl kot učitelj.

Kosič Martin (glej spredaj).

Koželj Gregor (glej spredaj).

Kregar Sebastijan, umrl kot učitelj v Celju.

Leskovič Mihael (glej spredaj).

Majnik Jožef, Idrija, umrl kot učitelj v Istri.

Papler Frančišek (glej spredaj).

Rade Ivan, Kastva v Istri?

Rejc Anton, Podkraj, učiteljeval v Loškem potoku, umrl?

Serajnik Lovro, Rožek na Koroškem, živi kot nadučitelj v Prihovi na Štajerskem.

Stres Anton, Kobarid, živi kot učitelj-voditelj v Breginju pri Tolminu.

Vovk Jožef (glej spredaj).

Wajšel Frančišek, Črni Vrh nad Idrijo, živi kot nadučitelj v Hrušici pri Podgradu.

Wacenignig Anton (glej spredaj).

1862/63.

Benigar Anton, Trnovo pri Ilirski Bistrici, živi kot nadučitelj v Tomaju pri Sežani.

Borštnik Pavel, Cerklje, živi kot učitelj-voditelj v Hinjah.

Dolinar Jožef, Primskovo pri Kranju, umrl kot učitelj-voditelj v Krašnji.

Fajgel Anton, Idrija, umrl kot učitelj na Primorskem.

Jurman Frančišek, Zagorje, živi kot upokojeni učitelj v Ljubljani.

Lunder Frančišek, Velike Lašče, živi kot nadučitelj na Raki na Dolenjskem.

Likar Gašper, Otalež, živi kot upokojeni učitelj v Gorici.

Majnik Jožef, (glej spredaj).

Marn Jakob, Rateča vas, živi kot nadučitelj na Viču pri Ljubljani.

Petrič Matija, Dvorska vas, živi kot npokojeni učitelj-voditelj v Strugah pri Dobropolju.

Pfajfar Frančišek, Šmartno pri Kranju, živi kot nadučitelj v Domžalah.

Rodič Ivan, Šmarjeta, živi kot učitelj-voditelj v Stopičah pri Novem mestu.

Zakrajšek Ivan, Bloke, umrl kot učitelj v Rodiku pri Proseku. (Konec.)

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisal naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino pa prejema gosp. Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljke naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.